

KLANK

2026

**JE
WELLEN**

01 | 07 **Leo van Doeselaar**
Titulair organist Martinikerk Groningen

08 | 07 **Erwin Wiersinga**
Titulair organist Martinikerk Groningen

15 | 07 **Klaas Stok**
Organist Walburgiskerk Zutphen

22 | 07 **Francesca Ajossa**
Organist van de Kerk in 't Woudt (NL)
en Contius Foundation te Leuven (B)

29 | 07 **Matteo Imbruno**
Organist Oude Kerk Amsterdam

05 | 08 **Juryconcert IMOCG '26**
Rie Hiroe, Jeremy Joseph
Juan Maria Pedrero

Woensdagavondconcerten

aanvang 20.00 uur

entree € 15,00

studenten t/m 29 jaar € 12,50

kinderen t/m 12 jaar gratis

Stichting Avondmuziek Martinikerk Groningen

VOORWOORD

Laat je verleiden en ontdek een nieuwe wereld

Ieder jaar weer organiseren bijna 50 orgelcommissies in samenwerking met top-musici en docenten en studenten van het Conservatorium bijzondere concerten. Het kost geen moeite om internationaal gerenommeerde organisten te vinden om op de Groninger orgels te spelen, want de provincie kent heel veel prachtige orgels van grote kwaliteit. Vanuit de hele wereld komen orgelliefhebbers naar onze regio om van deze instrumenten te genieten. De orgels zijn ooit gebouwd om bij verschillende openbare gelegenheden muziek te laten horen. Het orgel is in staat om een heel orkest te laten klinken, maar het kan ook een enkel vogeltje imiteren. Goede organisten weten hoe ze met geluiden kunnen toveren om het publiek te verleiden. Daarom is het voor zowel orgelkenners als muzikliefhebbers een avontuur om naar orgelconcerten te gaan om te ontdekken welke klanken mogelijk zijn. Naast traditionele orgelconcerten zijn er ook andere concerten zoals marktconcerten waarbij je gewoon mag binnenlopen of concerten die gekoppeld zijn aan een andere activiteit. Ook bijzonder zijn de concerten op de verschillende carillons waarbij je buiten kunt genieten van de mooie muziek. Laat je daarom verleiden en gebruik deze Klankjuwelen als een schatkaart op zoek naar de mooiste muzikale belevenissen.

Roeli Broekhuis, directeur Erfgoed in Groningen

COLOFON

Jaargang 8, april 2026
Klankjuwelen is een jaarlijkse uitgave
van Erfgoed in Groningen
en wordt gratis verspreid

REDACTIE

Thea Pol, Rosa Veldman
Met medewerking van Dida Noordhof
Stichting Groningen Orgelland
Hans Beek

Met medewerking van
Albert Buursma en Johan van Dijk (interviews),
Jan Ferdinand Hooikammer, Bob van der Linde,
Dirk Molenaar, Elsbeth Mulder (interviews),
Albert Rodenboog, Elly Smits, Stef Tuinstra

Erfgoed in Groningen
Raadhuisstraat 3, 9988 RE Usquert
(0595) 749 330
www.erfgoedingroningen.nl

Vormgevingsconcept Geert de Koning
Drukwerk Marnedrukkers
Oplage 5.000 exemplaren

Erfgoed
Groningen

Voorzijde omslag
Lukas Jan Schoonbeek, Peter Westerbrink, Mannes Hofsink;
foto: Daria Schneiderova

Achterzijde omslag
Kerk van Zandeweer; foto: Jelte Oosterhuis

Roeli Broekhuis; foto: Elmer Spaargaren

Ieder jaar is het een verrassing hoeveel bijzondere orgelconcerten er in de provincie Groningen worden aangeboden. Het jaar 2026 is daar geen uitzondering op. Behalve de gebruikelijke orgelconcerten zijn er dikwijls ook zogenaamde orgelconcerten plus: orgel met een koor bijvoorbeeld, of met andere instrumenten. De verschillende orgelcommissies zijn vaak al maanden of soms zelfs een jaar van te voren bezig met het samenstellen van hun programma's. Ook in deze achtste editie van Klankjuwelen treft de lezer naast praktische informatie over de orgelconcerten interviews aan waarin mensen aan het woord komen, die zich zeer verbonden weten met het Groninger orgel. Allerlei onderwerpen passeren de revue zoals erfgoed (orgels) en aardbevingen, het bijzondere orgel van Zandweer, het Kerkhuis in Niezijl, de samenwerking tussen de drie Groninger stadskerken en hoe een concertserie tot stand komt. Ook de jaarlijks terugkerende informatie over het SGO Orgelconcours, beiaardnieuws en de donateursdag van de Stichting Groningen Orgelland komt voorbij.

De redactie wenst u toe dat u geniet van de orgelpracht in onze provincie. Er valt veel te ontdekken!

De bijdragen in deze Klankjuwelen van de orgelcommissies zijn geplaatst in chronologische volgorde: het moment waarop de evenementen plaatsvinden, bepaalt hun plek in het tijdschrift. Daar tussen staan interviews die niet gekoppeld zijn aan een moment in het jaar maar die bijvoorbeeld op thema goed passen bij voorgaande bijdragen.

Inhoud

VOORJAAR	5
Educatieproject DeJongDeJongverJongt	5
Orgeldag Noord-Nederland	6
Beiaardnieuws.....	7
ZOMER	7
Muziek & Monument	9
Zonnewendeconcert Jacobikerk Uithuizen	11
Column Dirk Molenaar	13
Activiteiten in de Sebastiaankerk in Warffum	14
Orgelconcerten Martinikerk Groningen	15
Lübecker Orgeldynastie: Tunder en Buxtehude	16
Inloop-orgelconcerten in Garnwerd	17
Interview over de orgelzomer van 2026	17
Intiem Klassiek 2026 – Zondagmiddagen in Leens	20
Hoe komt een concertserie op een beroemd orgel tot stand?.....	21
Stichting Concerten Nicolaïkerk Appingedam	23
Interview met Lambert de Bont over IMOCG	24
NAJAAR	26
38e Orgelconcours Stichting Groningen Orgelland – Jacobikerk Uithuizen	26
Interview: Trillende orgels.....	27
Het Hinszorgel van Zandweer	30
Interview Sietze de Vries: thuis in het kerkhuis.....	33

Educatieproject DeJongDeJongverJongt

voor organisten van 12 tot 23 jaar

Zaterdag 2 mei 2026, Petruskerk Leens

Beeld: Lex Gunnink

Euwe en Sybolt de Jong, bekend om hun innovatieve en veelgeprezen Bachserie voor orgel vierhandig, openen de deuren voor een nieuwe generatie organisten. Met het educatieproject 'DeJongDeJongverJongt' willen zij hun kennis, ervaring en liefde voor het instrument doorgeven aan jonge spelers die klaar zijn voor een volgende stap.

Het project richt zich op talentvolle solisten, duetspelers en beginnende arrangeurs die willen groeien in muzikaliteit, samenspel en podiumervaring. Voor dit project arrangeren de broers barokke soloconcerten voor twee en zelfs drie orgels. De solopartijen worden toevertrouwd aan jonge organisten. De broers De Jong verzorgen de orkestpartijen. Tijdens de opnames, in beeld én geluid vastgelegd, ontstaat zo een bijzondere wisselwerking tussen jonge en ervaren musici.

Voorafgaand aan de opnames krijgen geselecteerde deelnemers een compact maar intensief educatie-traject aangeboden. Onder begeleiding van deskundige docenten werken zij aan techniek, muzikaliteit, samenspel en (waar gewenst) de eerste stappen in het arrangeren.

De ambitie van 'DeJongDeJongverJongt' is helder: jong talent stimuleren, inspireren en een podium geven. Daarom is er géén wedstrijd, maar een auditie waarin iedereen zich kan laten horen en die voor iedere deelnemer uitmondt in een kort juryrapport. De jury bekijkt welke talenten worden uitgenodigd voor het educatietraject en mogelijk zelfs voor een professionele opname met de broers De Jong op het beroemde Hinszorgel in de Petruskerk van Leens.

Met dit project creëren Euwe en Sybolt een unieke ontmoetingsplek waar jonge spelers kunnen groeien, waar nieuwe duo's kunnen ontstaan en waar muziek, van solospel tot orkestrale grandeur, tot leven komt.

Meer informatie
www.dejongdejong.nl
www.dejongdejongplus.nl
www.hinszorgelleens.nl

Orgeldag Noord-Nederland

Zaterdag 9 mei 2026, diverse orgels in Noord-Nederland

Beeld: Rien Donkersloot; eigen foto

6

Altijd al gedroomd om een of meer historische orgels te bespelen? Op zaterdag 9 mei kan men deze droom waarmaken.

Al vele jaren organiseert de Stichting Hinszorgel Leens de Orgeldag Noord-Nederland. 2026 vormt daarop geen uitzondering. In de provincies Groningen, Friesland en Drenthe zijn zaterdag 9 mei circa 100 orgels toegankelijk en te bespelen voor een ieder die dat wil.

Spelregels voor opgave en deelname

- De speeltijd per deelnemer is een half uur per orgel.
- Van 10:00 tot 16:00 uur zijn de kerken te bezichtigen en de orgels te bespelen.
- In principe is het bespelen van de orgels voor iedereen mogelijk. Men dient zich echter te realiseren dat orgelinstrumenten zijn waarmee voorzichtig moet worden omgegaan. Er wordt dan ook verzocht de wijze van bespelen op de orgels af te stemmen.
- Nadere informatie met betrekking tot opgave en intekening is vanaf 1 april te vinden op de website www.hinszorgelleens.nl
- Na aanmelding ontvangt iedere speler een bevestiging van de afgesproken speeltijden.
- De dispositie van de orgels is te vinden op de website van de Stichting Hinszorgel.
- Per bespeler wordt een bijdrage gevraagd van € 22,50 ongeacht het aantal orgels dat men wil bespelen. Op vertoon van het bewijs van deelname hebben de deelnemers aan de Orgeldag Noord-Nederland gratis toegang tot het middagconcert om 17:00 uur in Leens dat dit jaar wordt verzorgd door **Rien Donkersloot**, organist van de Sint Joriskerk te Amersfoort.

Carillonbespelingen in de provincie Groningen 2026

Hoogtepunten en goed nieuws voor de Groningse klokkencultuur

Door: Bob van der Linde

STICHTING KLOKKENSPEL GRONINGEN GERED
De Stichting Klokkenspel Groningen, die zich inzet voor het behoud van de klokkencultuur in de gehele provincie, is behoeft voor beëindiging. Dankzij nieuwe sponsoring is de financiering voor de komende vijf jaar volledig veiliggesteld.

BIJZONDER GIETPROCES IN MIDDELSTUM
Als kers op de taart kijken we uit naar een uniek evenement in september 2026. Voor de toren van de Hippolytuskerk in Middelstum worden dan twee zware luidklokken gegoten door klokkengieter Simon Laudy. Extra bijzonder is dat één van deze klokken ter plaatse wordt gegoten. Een zeldzaam ambachtelijk schouwspel dat de herleving van onze klokkencultuur prachtig symboliseert.

TERUGBLIK OP EEN GEDENKWAARDIG JUBILEUM
Op 12 december 2025 vierden we een indrukwekkende mijlpaal: het 500-jarig jubileum van de stadsbeiaardiers in Groningen. Dit bijzondere feit werd gevierd met een feestelijk concert in de Martinikerk. Naast een toespraak van de wethouder waren er verschillende optredens van onder andere de stadsdichter, het Haydn Jeugd Strijkorkest, Marlene Bakker en natuurlijk de stadsbeiaardiers Maurits Bunt en Bob van der Linde. Met meer dan 800 bezoekers was het een hartverwarmend eerbetoon aan de eeuwenlange traditie van de beiaardkunst in onze stad.

Boven: Hemonycarillon Middelstum; foto: beeldarchief Erfgoed in Groningen.
Onder: Vincent Hensen bespeelt het carillon; foto: HuismanMedia

7

Muziek & Monument

Festival in de Woldkerken van het Oldambt

14 juni 2026, diverse kerken in het Oldambt

Door: Elly Smits

Beiaardbespelingen in 2026

Appingedam, Nicolaïtoren (www.museumstadappingedam.nl/stichting-damster-klokkenspel)

april tot en met september wekelijks op zaterdag 11:00 uur Adolph Rots

Bijzondere bespelingen:

Zaterdagmiddagconcerten door Adolph Rots: 11 juli 14:00, 25 juli 14:00 en 8 augustus 14:00 uur

Groningen, Martinitoren (www.gemeente.groningen.nl/stadsbeiaardiers)

wekelijks op dinsdag 12:00 uur Bob van der Linde en zaterdag 11:00 uur Maurits Bunt

Bijzondere bespelingen:

27 april Koningsdag 10:30 Bob van der Linde; 5 mei Bob van der Linde;

Midzomer I 25 juni 19:00 Maurits Bunt; Midzomer II 9 juli 19:00 Bob van der Linde;

28 augustus Bommen Berend Maurits Bunt; 11 november Sint Maarten Maurits Bunt;

Kerstconcert I 10 december 19:00 Maurits Bunt; Kerstconcert II 17 december 19:00 Bob van der Linde

Groningen, Academietoren

wekelijks gedurende het academisch jaar op dinsdag, 10.00 uur Bob van der Linde

Bijzondere bespelingen Bob van der Linde:

3 juli Ceremony of Merits; 31 augustus opening Academisch Jaar

Heiligerlee, Klokkengieterijmuseum (www.museaheiligerlee.nl/klokkengieterijmuseum)

Incidentele bespeling, nader aan te kondigen

8 **Middelstum, Hippolytustoren** (www.carillonmiddelstum.nl)

Op de eerste zondag van de maand, 15:00 uur Henk Veldman: 17 mei, 31 mei, 21 juni, 19 juli,

16 augustus, 13 september [Open Monumentendag 10:00-17:00]; 26 december

Concerten met gastbeiaardiers:

zondag 17 mei 15:00 Bob van der Linde; zaterdag 22 augustus 19:00 uur: Maurits Bunt

Veendam, toren Grote Kerk (www.stichtingcarillonveendam.nl)

wekelijks op donderdag 14:00 uur Vincent Hensen-Oosterdijk

Bijzondere bespelingen: Vincent Hensen-Oosterdijk nader aan te kondigen

Winschoten, Olle Witte

wekelijks op vrijdag 16:00 uur Vincent Hensen-Oosterdijk

Bijzondere bespelingen: Vincent Hensen-Oosterdijk nader aan te kondigen

Bolotny Trio; foto: Wilco van der Laan

Op zondag 14 juni is de derde editie van het festival Muziek & Monument. Na de start in 2024 en de grote belangstelling in 2025, wordt ook in 2026 dit evenement weer georganiseerd. In vier monumentale kerken in het Oldambt treden vier verschillende artiesten op. Kies één van de concerten of bezoek ze allemaal!

Het **Sergei Bolotny Trio** brengt een programma dat niet alleen klassieke muziek omvat maar ook klezmer, tango en zigeunermuziek. Het trio, met Sergei Bolotny (viool), Don Hofstee (gitaar) en Tim Nobel (bas), speelt met veel passie en virtuositeit op het podium van de historische kerk. Op het programma staat ook een aantal composities van de hand van componist Tim Nobel.

Een origineel muzikaal programma wordt gebracht in Midwolda door **Ludolf Heikens** en **Alex Vissering & band**. Het wordt een muziekfeest waarbij het grote Hintsorgel een verrassende rol

speelt. Plezier in het spelen is de grote drijfveer van deze musici, zeker als de Dorpskerk te Midwolda het podium is voor dit unieke optreden.

In Oostwold spelen drie virtuoze musici de sterren van de hemel: het **Drie Sterren Trio**, bestaande uit Don Hofstee (gitaar en viool), Gertie Bruin (accordeon) en Bert van Erk (contrabas), brengt een werelds repertoire in de jongste kerk van het festival. In dit monument in de Amsterdamse schoolstijl, speelt het trio een programma met highlights uit diverse genres: van Klezmer tot Cajun, van Balkan tot Tango.

Het ensemble **Da Vida** brengt muzikale impressies en verhalen uit verschillende landen en tijden. Met twee violen, luit, zang en percussie nemen de musici het publiek mee naar van een 17^e eeuwse balzaal naar een dorpsfeest in Slowakije. Het repertoire varieert van Dowland tot Rebetiko, van eigen nummers tot traditionele Balkanliederen. Soms ontroerend, dan weer vrolijk en meeslepend: voor de duur van dit concert verkeer je even in een andere wereld.

Drie Sterren Trio; foto: eigen foto

Muziek en Monument: een festival dat de schoonheid van het Oldambtster erfgoed combineert met prachtige en inspirerende muziek van Groningse talenten. Een festival waarin de verscheidenheid aan muziekstijlen wordt weerspiegeld in de bouwstijlen van de vier monumentale Woldkerken.

Muziek & Monument

Meer informatie op www.hintsorgelmidwolda.nl/muziek-en-monument/

Wanneer: zondag 14 juni 2026

Waar: Nieuwolda, Midwolda, Oostwold en Finsterwolde

Hoe laat: 4 optredens tussen 12:00 en 16:30 uur
Toegangsprijs: Passe Partout voor de hele dag: 4 concerten voor € 30,00 of € 10,00 per concert.

Locaties: Hervormde Kerk, P.G. Cremerstraat 14, 9944 AD Nieuwolda
 Dorpskerk, Hoofdweg 168, 9681 AL Midwolda
 Kerk aan de Goldhoorn 8, 9682 XN Oostwold
 Stafanuskerk, C.G. Wiegersweg 1, 9684 EK Finsterwolde

Boven: v.l.n.r. Dorpskerk Midwolda; foto Marcel Lameijer. Kerk Nieuwolda; foto: Kerkfotografie? Kerk Oostwold; foto: Arjan Niemeijer
 Onder: v.l.n.r. Da Vida Beilen; foto Gerhard Wentink. Team Muziek en Monument; foto: Corry Stolk

Luca Sartore; foto: eigen foto. Inzet: Manuel Tomadin; foto: Bouwe Luurtsema

Zonnewendeconcert

20 juni 2026, Jacobikerk Uithuizen

De Italiaanse organist Manuel Tomadin bezoekt opnieuw ons land. Samen met collega-organist Luca Sartore verzorgt hij op 20 juni 2026 het traditionele zonnewendeconcert in de Jacobikerk en de Menkemaborg, beide in Uithuizen. De beide organisten voeren ook quatre-mains werken uit in uiteraard Italiaanse stijl.

Tussen het *kerk & borg concert* is er een gelegenheid deel te nemen aan een warm buffet in de Jacobikerk.

Het concert in de Jacobikerk begint om 16:00 uur, de entree bedraagt € 15,00 per persoon. Vanaf 17:00 uur kunt u deelnemen aan een warm

buffet in de Jacobikerk. De kosten hiervoor zijn € 30,00 per persoon. Hiervoor zijn maximaal 40 plaatsen beschikbaar. Tegen 19:30 uur wordt het muziekgedeelte vervolgd in de grote zaal van de Menkemaborg, waar eens de landadel verbleef en waar het contract is getekend met Arp Schnitger voor de bouw van het Arp Schnitgerorgel. Voor het concertgedeelte zijn maximaal 40 plaatsen beschikbaar en de kosten hiervoor bedragen € 15,00 per persoon.

Reserveren kan via www.arpschnitgerorgeluthuizen.nl

Lübecker Orgeldynastie: Tunder en Buxtehude

In 2025 sloegen de twee grote middeleeuwse kerken in Groningen de handen ineen met een serie van vier orgelconcerten rond het thema *Geïnspireerd door Bach*. Dit initiatief bleek een schot in de roos en krijgt daarom dit jaar navolging in een wederom vierdelige serie met prachtige vrije en koraalgebonden werken van Franz Tunder (1614-1667) en schoonzoon Dieterich Buxtehude (1637-1707). Beiden bekleedden een van de meest begeerde organistenpos-ten van die tijd, die van St. Marien in Lübeck. Hun indrukwekkende Praeludia en koraalfantasieën vormen het absolute hoogtepunt van de zoge-naamde Noord-Duitse school, waartoe ook an-dere namen als Heinrich Scheidemann, Matthias Weckman en Vincent Lübeck gerekend worden. En juist dít repertoire klinkt weergaloos mooi op de Schnitger-orgels van de Martinikerk en de Akerk. Kortom een ‘must’ voor liefhebbers van de Noord-Duitse barok!

16 april 20:00 uur	Martinikerk Leo van Doeselaar	Programma
07 juni 15:30 uur	Akerk Leonore Lub	
20 september 15:30 uur	Akerk Peter Westerbrink	
10 oktober 20:00 uur	Martinikerk Erwin Wiersinga	
Meer info en programma's: martinikerk.nl en akerk.nl		

Orgelzomer Groningen 2026: Van eilandjes naar een gezamenlijke klank

Nieuwe zomer-orgelserie in de Akerk, Martinikerk en Nieuwe Kerk

Door: Elsbeth Mulder | Beeld: Daria Vinogradova

De orgelcultuur in Groningen krijgt deze zomer een nieuwe impuls. Voor het eerst slaan de orgel-commissies van de Akerk, de Martinikerk en de Nieuwe Kerk de handen ineen met een gezamenlijke zomer-orgelserie, onder de titel Orgelzomer Groningen 2026. Vanaf 1 juli tot en met 23 september klinkt er iedere woensdagavond een orgelconcert in een van de drie kerken.

Het idee om meer samenhang in de verschillende orgelseries te creëren hing al langer in de lucht, vertelt Lukas Jan Schoonbeek, voorzitter van Stichting Avondtmusyck die de zomerconcerten in de Martinikerk organiseert. Samen met Peter Westerbrink, organist van de Akerk, en Mannes Hofsink, cantor-orga-nist van de Nieuwe Kerk, schuift hij aan om te vertellen over de nieuwe samenwerking.

‘In de jaarlijkse overleggen bij de overkoepelende Stichting Groningen Orgelstad werd er al regelmatig over gesproken, maar het is best wel een aanpassing in de traditie, dus het duurde even voor-dat de kogel door de kerk was.’

VEEL TE KIEZEN

Peter Westerbrink kan dat alleen maar bevestigen: ‘Je bent toch ge-wend aan je concerten op de maan-dagavond zoals wij die hadden in de Akerk, daar neem je niet zomaar afscheid van. Maar de concertserie trok de laatste jaren minder pu-bliek, en we vonden dat het tijd was voor verandering.’

Volgens Westerbrink speelt ook mee dat het zomeraanbod aan orgelconcerten in Groningen en de regio zo uitzonderlijk rijk is: liefheb-bers kunnen kiezen uit een groot aantal concerten op zeer uiteenlo-pende instrumenten.

‘In dat brede aanbod zijn de concerten in de Martinikerk voor veel mensen een logische eerste keuze,’ zegt hij. ‘Het is de hoofdkerk van de stad en het orgel is wereld-beroemd.’ Tegelijkertijd benadrukt hij dat juist de diversiteit van de verschillende orgels Groningen zo bijzonder maakt. ‘Ook het Schnitger-orgel in de Akerk heeft internationaal aanzien en een heel eigen karakter. Daarin zit de kracht van Groningen als orgelstad.’

Schoonbeek herkent het beeld van het brede, concurrerende aanbod, ook voor de Martinikerk. ‘Wij zoeken al langer naar nieuwe manieren om publiek te bereiken,’ zegt hij. ‘Deze samenwerking biedt kansen om de Groninger orgels gezamenlijk zichtbaar te maken. Ik denk dat er voor alle drie de kerken winst te behalen is.’

EIGEN PROFIEL

In de nieuwe opzet behoudt iedere kerk zijn eigen profiel. De belang-rijkste verandering is dat de con-certten nu allemaal op de woens-dagavond zijn. De Martinikerk concentreert zich in juli op een compacte reeks, die aansluit op de concerten van de International Martini Organ Competition Groningen (IMOCCG) begin augustus. De Akerk neemt het stokje daarna over, gevolgd door twee afsluitende concerten in de Nieuwe Kerk eind september. De orgels houden hun eigen profiel maar daarnaast is er wel een gezamenlijke presentatie. Er komt één flyer en één program-maboekje met alle veertien concer-ten erin vermeld.

TIMPE-ORGEL

Mannes Hofsink is enthousiast over de samenwerking.

‘In de Nieuwe Kerk hebben we geen vaste orgelserie zoals in de Martinikerk en de Akerk,’ vertelt hij. ‘De concerten worden meer ad hoc georganiseerd. Juist daarom

spreekt dit gezamenlijke plan mij zo aan. We hebben met het Timpe-orgel een schitterend vroeg-klassiek instrument in huis, waarop muziek van componisten als Mendelssohn en Schumann prachtig klinkt. Ik denk dat we met deze gezamenlijke presentatie beter kunnen laten zien wat de Nieuwe Kerk te bieden heeft.'

PR
De nieuwe *Orgelzomer Groningen 2026* is een bewuste stap weg

van het eigen eiland, beseffen Schoonbeek, Westerbrink en Hofsink.

'Je kunt steeds maar weer voor je eigen toko gaan,' verwoordt Hofsink, 'maar je kunt elkaar ook opzoeken om de bekendheid van de orgelmuziek te versterken. Dat vind ik een belangrijke missie.'

Daarbij speelt promotie een cruciale rol. Westerbrink is daar helder over: "PR is eigenlijk het allerbelangrijkste, dat vergeten we in de orgelwereld wel eens. Met deze

samenwerking kunnen we eindelijk professioneel naar buiten treden, met een herkenbare vormgeving en duidelijke communicatie.'

De verwachtingen zijn optimistisch. Schoonbeek vat het samen: 'Minder concerten, één per week, meer gezamenlijke PR. Als je bij de ene serie zit, weet je meteen ook van de andere. Dat moet haast wel nieuw publiek opleveren.'

Of zoals Westerbrink het formuleert: 'Samen bereik je meer dan in je eentje.'

Inloop-orgelconcerten in Garnwerd

Juni en juli 2026, Liudgerkerk Garnwerd

De zaterdagse orgelconcerten op het van Damorgel uit 1809 van Garnwerd kunnen na meer dan 25 jaar wel een mooie traditie genoemd worden. Ook in 2026 zal elke zaterdag in juni en juli van 16:00 uur tot 17:00 uur het historische orgel te beluisteren zijn.

Volgens de overlevering was het oorspronkelijk de bedoeling dat het orgel geplaatst zou worden in de abdijkerk van Aduard, maar onder onduidelijke omstandigheden is het in Garnwerd terechtgekomen. Aanvankelijk was het door orgelbouwer Lambertus van Dam voorzien van één klavier. In 1839 werd het uitgebreid met een tweede klavier door de zonen en opvolgers van de orgelmaker. In 1865 plaatste P. van Oeckelen nieuwe frontpijpen, twee jaar later zijn de drie karakteristieke beelden, die geloof, hoop en liefde symboliseren, boven op het orgel geplaatst. Ze zijn vervaardigd door S. van Lekkum. Het orgel heeft, behalve de twee manualen, ook nog een aangehangen pedaal. In totaal heeft het 18 stemmen, verdeeld over hoofdwerk 13 en bovenwerk 5 stemmen.

Om de drempel zo laag mogelijk te houden, is de toegang gratis. Het doel hiervan is om het orgel als veelzijdig muziekinstrument meer onder de muzikale aandacht te brengen. Iedereen kan zo even binnenlopen om te genieten van de veelzijdige orgelklanken.

Van Damorgel; foto: John Stoel

6 juni	Kees Kugel
13 juni	Ties Wildeboer
20 juni	Rolf Wassens
27 juni	Albert Viersen
4 juli	Renneke
11 juli	Jacob Rozema
18 juli	Brenda Baron
25 juli	Hans Beek

Programma

Intiem Klassiek 2026 Zondagmiddagen in Leens

Kamermuziek op historische instrumenten in het middeleeuwse koor van de Petruskerk

De concertserie Intiem Klassiek in de Petruskerk van Leens heeft zich in korte tijd ontwikkeld tot een geliefde bestemming voor muzikliefhebbers en cultuurtoeristen. Intieme kamermuziek, topmusici, eeuwenoude instrumenten en de unieke sfeer van het middeleeuwse koor vormen samen een onvergetelijke zondagmiddag.

PROGRAMMA 2026

26 juli – Maurits Bunt en Evelyn Heuvelmans

Maurits Bunt (1997) – organist, klavecijnist, beiaardier; Evelyn Heuvelmans – hobo, piano, blokfluit

Een verfijnd en veelzijdig duo dat muziek brengt op historische kabinetorgels, in samenspel met hobo. Een sfeervolle aftrap vol barokke kleuren en instrumentale afwisseling.

2 augustus – Euwe en Sybolt de Jong

De landelijk bekende broers Euwe en Sybolt de Jong presenteren een programma rond hun, inmiddels befaamde, arrangementen van delen uit Bachs cantates. Hun kernspecialisme is het bewerken van deze schitterende muziek voor orgel – in Leens bespelen zij de kleine historische orgels in het koor.

9 augustus – Gijs en Emma van Schoonhoven

Een bijzonder vader–dochter-duo, dat een unieke klankwereld opent door altviool/viool te combineren met historische kleine orgels.

Alle concerten vangen om 15:00 uur in het koor van de Petruskerk te Leens aan. Na afloop ontmoeting en wijn in een van de mooiste monumentale ruimtes van het Hogeland. Er wordt entree geheven.

Hoe komt een concertserie op een beroemd orgel tot stand?

Achter de schermen bij het Hinszorgel in Leens

Door: Albert Rodenboog

Al sinds 1968 klinkt er iedere zaterdag tussen begin mei en half september muziek op het wereldberoemde Hinszorgel (1733) in de Petruskerk te Leens. Het is een traditie die inmiddels bijna zestig jaar omspannt, en Leens een vaste plek heeft gegeven op de internationale orgelkaart. Wie in Leens concerteert, behoort tot het neusje van de zalm. Maar hoe komt zo'n serie tot stand? En hoe blijft zij na al die decennia vernieuwend, inspirerend en kwalitatief hoogstaand?

Voor Klankjuwelen nemen we u mee achter de schermen, naar de totstandkoming van de concertserie 2026.

DE START: SEPTEMBER 2024

In september 2024 komt de concertcommissie van de Stichting Hinszorgel Leens (SHOL) bijeen. De commissie – bestaande uit Ruthger Franssen, Dida Noordhof en Hilda Rodenboog – staat voor een flinke opgave: voor 2026 moeten 19 concertgevers worden geselecteerd. De commissie werkt daarbij vanuit een aantal vaste categorieën die zorgen voor evenwicht, kwaliteit én vernieuwing.

DE JONGE GARDE

De selectie start traditioneel met jong talent. En die generatie is sterker dan ooit: een golf

Koor van de Petruskerk Leens; foto: Stichting Hinszorgel Leens

Hinszorgel van de Petruskerk Leens; foto: archief Erfgoed in Groningen

van aanstormende organisten die we graag een podium geven. Ongeveer een derde van de serie wordt hiermee gevuld. Jonge spelers brengen frisheid, lef en verrassende repertoirekeuzes – precies wat een serie levend houdt.

- Voorbeeld Laurens de Man en Maurits Bunt. Laurens heeft in 2024 de Nederlandse muziekprijs gewonnen. Het is de hoogste onderscheiding die het Fonds Podiumkunsten toekent aan een musicus.

DE NEDERLANDSE TOP

Daarnaast zijn er de grote namen uit eigen land, die ongeveer twee keer in de drie jaar in Leens verschijnen. Met één uitzondering: Sietze de Vries, adviseur van de stichting, speelt ieder jaar. Zijn naam is inmiddels onlosmakelijk met Leens verbonden.

INTERNATIONALE ALLURE

Hoewel Leens geen hoofdprijzen kan betalen, is de uitstraling van het Hinszorgel zó groot dat jaarlijks verschillende internationale toppers zich graag melden. Voor 2026 zijn dat:

- Lukasz Dvorak (Tsjechië) – die ooit als student met het Praags conservatorium Leens bezocht en inmiddels in heel Europa wordt gevraagd.
- Manuel Tomadin (Italië) – een goede bekende, die in 2023 met zijn orgelklas deelnam aan de Italiaanse week op het Hogeland.
- Andreas Fischer (Duitsland).- organist Katharinenkirche Hamburg
- Pieter Jelle de Boer (Nederland/Frankrijk) – organist en dirigent in Parijs, een Nederlandse kunstenaar met een grote internationale reputatie.

DE VROUWELIJKE ORGANISTEN

SHOL zet zich nadrukkelijk in om het aandeel vrouwelijke organisten te vergroten. De orgelwereld is historisch een mannenbolwerk, maar dat verandert – en Leens helpt mee die verandering te versnellen.

Voor 2026 zijn gecontracteerd:

- Gertine Hoefnagel
- Francesca Ajossa

En gelukkig is er ook aanwas: de talentvolle Groningse conservatoriumstudente Annemiek Zeldenrust is een veelbelovend nieuw geluid.

VAN VOORSTEL NAAR DEFINITIEVE LIJST

De commissie presenteert het conceptprogramma aan het volledige bestuur, dat vervolgens de definitieve lijst vaststelt. Daarna begint de fijnmazige legpuzzel: bestuurslid Jaap Penninga gaat op pad om alle gewenste organisten op geschikte data in te passen. Ook wordt er een reservelijst samengesteld per categorie, voor het geval er wijzigingen optreden.

CONTRACTEN, VOORBEREIDING EN ONTVANGST

Alle concertgevers ontvangen een net contract en een marktconforme vergoeding volgens de geldende fiscale regels. Zij krijgen ruime oefentijd op het instrument, en het orgel wordt één uur voor het concert gestemd. Voor buitenlandse gasten regelt de stichting vaak passende logies.

KWALITEIT BOVEN ALLES

De entreprijs in Leens bedraagt € 12,50 een bescheiden bedrag voor een serie van deze kwaliteit. De Stichting kiest bewust voor een betaalbare prijs, maar ook voor eerlijke honoraria voor de musici. De concurrentie in de orgelwereld met ‘dumpprijzen’ is reëel, maar Leens blijft vasthouden aan kwaliteit, respect voor het vak en een helder artistiek profiel.

Dat dit werkt, blijkt uit het feit dat de serie zich zonder subsidies al jarenlang uitstekend staande houdt.

DE BLIK VOORUIT

De concertserie 2026 staat inmiddels volledig op de website van de stichting www.hinszorgel-leens.nl.

De serie voor 2027 is al in voorbereiding. Zo gaat in Leens een bijna zestigjarige traditie vol passie, vakmanschap en gastvrijheid onvermoeibaar voort.

Stichting Concerten Nicolaïkerk Appingedam

Zondag 10 mei	Toon Hagen, organist van de Grote of Sint-Michaëlskerk in Zwolle
Zondag 7 juni	Vincent Hensen-Oosterdijk, cantor-organist van de Nicolaïkerk in Appingedam
Zaterdag 25 juli	Bert Wisgerhof, organist van de Noorderlichtgemeente van de PG Zeist
Zaterdag 8 augustus	Kees Steketee, cantor-organist van de Johannes de Doperkerk in Huizinge

De orgelconcerten op zaterdag zijn steeds van 11:30-12:00 uur.
De orgelconcerten op zondag beginnen om 15:30 uur.

Programma

Het orgel in de Nicolaïkerk in Appingedam; foto: Jelte Oosterhuis >

Lambert de Bont over het verleden, heden en de toekomst van de IMOCG

Door: Elsbeth Mulder | Beeld: Daria Vinogradova

Van 2 tot en met 8 augustus 2026 vindt de vierde editie plaats van de *International Martini Organ Competition Groningen* (IMOCG). Wat in 2017 begon als een ambitieus initiatief om de Groninger orgels internationaal op de kaart te zetten, is inmiddels uitgegroeid tot een concours van wereldformaat. Voor Lambert de Bont, scheidend voorzitter van de organiserende Stichting Groningen Orgelstad, is de komende editie een moment van terugblikken én vooruitkijken.

‘Wie jonge professionele musici volgt, ziet hoe belangrijk concoursen zijn voor hun ontwikkeling,’ zegt Lambert de Bont. ‘Ze reizen de wereld rond, bouwen aan hun netwerk en carrière. In hun cv lees je dan ‘winnaar van het St Albans concours’ of ‘winnaar van de CIOC Montréal’. Daar moet de IMOCG eigenlijk gewoon tussen staan, liefst bovenaan.’

De Bont benoemt daarmee een internationale ambitie waar de laatste jaren flink aan gewerkt is in Groningen. Het was Erwin Wiersinga, docent aan het Prins Claus Conservatorium en titulair organist van de Martinikerk, die in 2017 het initiatief nam voor de International Martini Organ Competition Groningen.

‘Erwin had heel scherp in de gaten dat je groot moet denken, ver over de grenzen,’ zegt De Bont. ‘Doe je dat niet, dan blijf je een provinciestad. Met de IMOCG wilden we Groningen als orgelstad internationaal zichtbaar maken. En dat is mijns inziens uitstekend gelukt.’

KWALITEIT

De eerste editie van het concours in 2017 werd gedragen door het Prins Claus Conservatorium, dat een sterke marketingstructuur kon leveren met Harrie de Vries als zakelijk leider, en door een artistieke commissie bestaande uit Erwin Wiersinga en zijn collega-organisten Leo van Doeselaar, Theo Jellema en Peter Westerbrink.

‘Dat waren meteen al mensen van statuur,’ constateert De Bont. ‘Vanaf het begin stond de kwaliteit centraal, op alle niveaus: de organisatie, de artistieke leiding en de instrumenten die we in Groningen hebben.’

Het had effect. Het concours trok deelnemers en juryleden uit de hele wereld en leverde een zeer tot de verbeelding sprekende winnaar: Laurens de Man, die in 2024 ook de Nederlandse Muziekprijs zou winnen.

Na de eerste editie werd de zakelijke organisatie van het concours ondergebracht bij Stichting Groningen Orgelstad. Het conserva-

torium bleef betrokken, onder meer door het beschikbaar stellen van de eerste prijs. Dat stemt De Bont tevreden: ‘Ook daar is duidelijk besef hoe belangrijk de IMOCG is voor Groningen, voor de internationale positie en voor het behoud van kwaliteit.’

NIEUWE ACCENTEN

Dat brengt ons in 2026 waarin de vierde IMOCG plaatsvindt. Het concours kent dit jaar ook wat nieuwe accenten, vertelt De Bont:

‘We proberen altijd een paar dingen anders te doen. Deze keer gaan de kandidaten op de eerste competitiedag naar Appingedam, waar ze spelen op het De Mare/Hinsz-orgel in de Nicolaïkerk, ook een heel interessant orgel.’

Nieuw is verder dat het Le Picard-orgel in het koor van de Martinikerk onderdeel is van het concours. Maar de grootste uitdaging voor de organisten is toch wel het ensemblespel in de finale, vindt De Bont:

‘Dat is echt een hoogtepunt. De finalisten voeren samen met

drie strijkers van het Luthers Bach Ensemble een concerto van Johann Christian Bach of een kerksonate van Mozart uit op het hoofdorgel in de Martinikerk. Het gaat daarbij om de interactie. Ontstaat er iets tussen de musici? Neemt de organist een leidende of juist ondersteunende rol? Kan het ensemble vanaf dat hoge orgelbalkon het publiek raken en meenemen in de muziek? We zijn heel benieuwd hoe dit gaat.’

JURY

De beoordeling is in handen van een internationale jury van vooraanstaande organisten: Rie Hiroe (Japan), Jeremy Joseph (Oostenrijk), Juan María Pedrero (Spanje) en Wolfgang Zerer (Duitsland), met Leo van Doeselaar als voorzitter. Volgens De Bont is hun betrokkenheid veelzeggend.

‘Deze musici komen graag naar Groningen,’ zegt hij. ‘Niet alleen om te jureren, maar ook om zelf op onze orgels te spelen. Dat onderstreept de reputatie die we inmiddels hebben opgebouwd.’

SAAMHORIGHEID

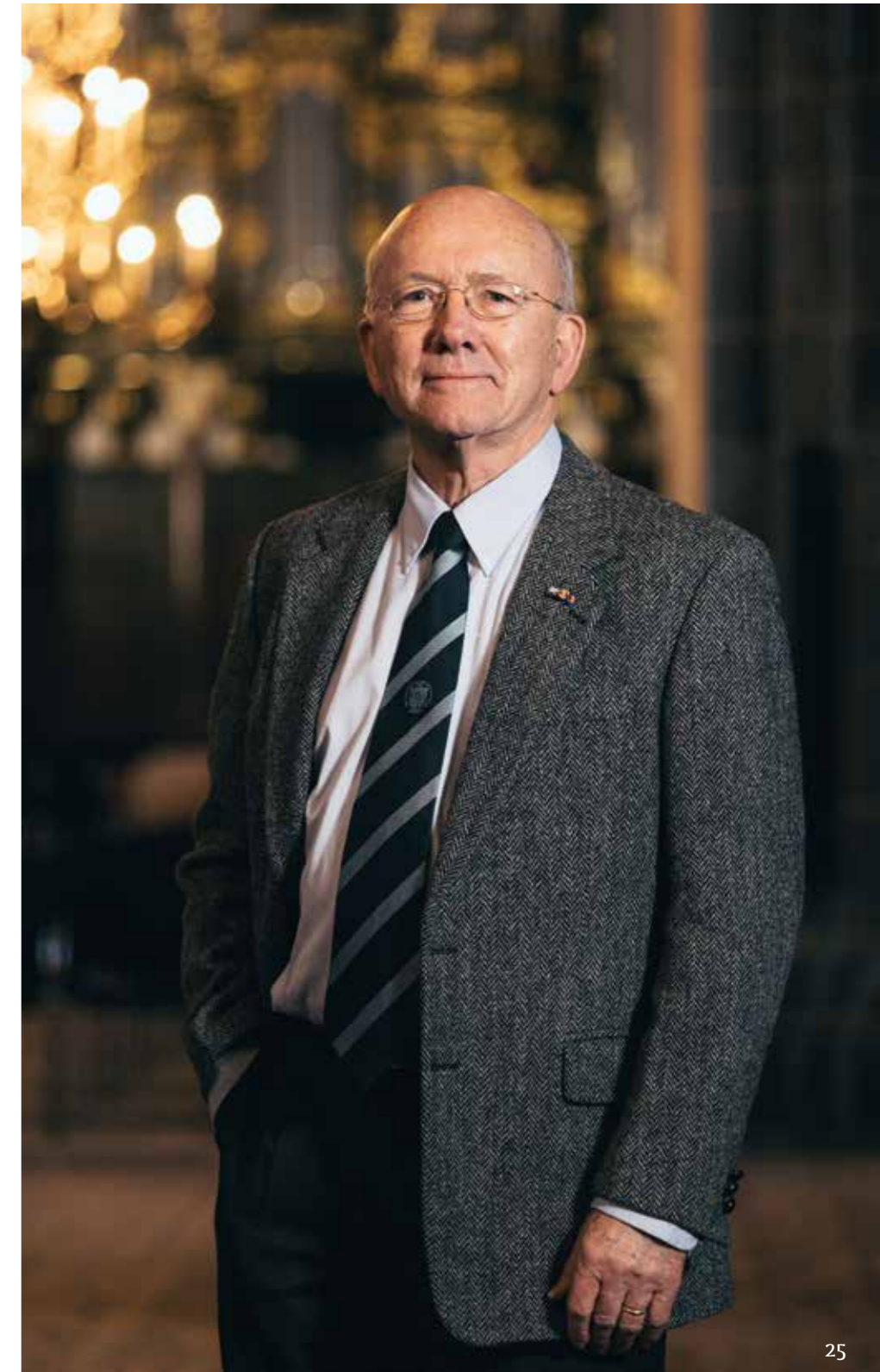
Hoewel het een wedstrijd is, ziet De Bont de IMOCG nadrukkelijk ook als een sociaal evenement.

‘De saamhorigheid is groot onder de kandidaten,’ verklaart hij. ‘Ze zijn concurrenten, maar leven met elkaar mee. Ze juichen voor elkaar en blijven de hele concoursweek, ook als ze zijn afgefallen. Ik vind persoonlijk dat iedere organist zo de wereld moet intrekken, om mensen te ontmoeten, ervaringen te delen en zelf te groeien als musicus.’

TOEKOMST EN AFSCHIED

De Bont neemt in 2026 afscheid als voorzitter. Hoe kijkt hij terug op de afgelopen jaren?

‘Zeker met tevredenheid,’ stelt

hij vast. ‘Wat hier nu staat, is toekomstbestendig.’

Over de toekomst is hij realistisch én hoopvol.

‘Het orgel als concertinstrument heeft het moeilijk in Nederland. Het publiek vergrijsst. Maar internationaal is er enorme belangstelling.

Zolang er jonge mensen zijn die dit métier willen beoefenen, zal een concours als de IMOCG bestaansrecht hebben. Groningen is en blijft dan ‘the place to be.’

Meer info: www.imocg.nl

38e Orgelconcours Stichting Groningen Orgelland

Talent op het beroemde Schnitgerorgel van Uithuizen

Zaterdag 24 oktober 2026,

Jacobikerk Uithuizen

Op zaterdag 24 oktober 2026 vindt in de Jacobikerk van Uithuizen het 38e Orgelconcours van de Stichting Groningen Orgelland plaats. Dit jaar staat het monumentale Arp Schnitgerorgel uit 1701 centraal: een instrument dat spelers blijft uitdagen én inspireren.

Het concours op het Martiniorgel in 2025 was een daverend succes, met een opvallend sterke lichte jonge spelers in de categorie tot 18 jaar. Hun muzikaliteit en enthousiasme bewezen opnieuw dat de orgelkunst een toekomst heeft die sprankelt.

Ook in Uithuizen zal de variëteit aan deelnemers groot zijn: van jonge leerlingen tot senioren amateurorganisten die willen meedingen naar het hoogst haalbare niveau en zich soms kunnen meten met professionals. Die brede instroom maakt het concours uniek en zorgt voor een inspirerende, leerzame dag voor deelnemers én publiek.

JURY EN CATEGORIEËN

De jury bestaat uit drie vooraanstaande musici en pedagogen:

Theo Jellema – oud-hoofddocent Prins Claus Conservatorium Groningen

Laurens de Man – hoofddocent Conservatorium van Amsterdam

Willeke Smits – organist van het De Swart-Van Hagerbeerorgel en het Father Willisorgel in de Hooglandse Kerk te Leiden

DRIE CATEGORIEËN:

- Tot 18 jaar
- 18 tot 25 jaar
- 25 jaar en ouder

Per categorie worden maximaal acht deelnemers toegelaten.

De deelnemer is vrij in de keuze van het te spelen werk, met de voorwaarde dat het tot de orgelliteratuur behoort en een maximumduur van 10 minuten heeft.

De winnaars van de drie categorieën spelen aan het einde van de dag in de finale, waar wordt beslist wie zich de algemene winnaar van het 38e SGO-concours mag noemen.

PRAKTISCHE INFORMATIE

Aanmelden: hildarodenboog@gmail.com;
06-13955540

Kosten

deelnemers:

- Tot 18 jaar: gratis
- 18–25 jaar: € 25,00
- 25 jaar en ouder: € 50,00

Maximaal twee registranten per deelnemer hebben gratis toegang. Iedere deelnemer krijgt twee uur studietijd op het orgel.

Publiek:

Dagkaart: € 10,00; publiek is de hele dag welkom. Het concours start om 09:00 uur; de finale vindt plaats rond 16:00 uur.

Uithuizen belooft daarmee een dag vol spanning, verrassingen en orgelklank van het hoogste niveau te worden.

‘Trillende’ orgels

Door: Albert Buursma | Beeld: Jelte Oosterhuis

Groningen heeft al decennialang te maken met bevingen door aardgaswinning. Wat betekent dat – in dit kader – voor het erfgoed in de provincie? Iemand die daarover meer kan vertellen is Addy Hooijer, van het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) als ‘zaakbegeleider agro, erfgoed en monumenten’. In dit vraaggesprek voor Klankjuwelen ligt het accent uiteraard op orgels en kerken.

‘TRILLINGEN’

Het interview vindt plaats in de (letterlijk steenkoude) kerk van Zeerijp: een prachtig gebouw, niet in de laatste plaats qua interieur, waarvan de vele reacties in het gastenboek getuigen. Addy is in zijn functie als zaakbegeleider bij dit godshuis betrokken geweest. Dit had door aardbevingen in 2018 dusdanige schade opgelopen dat

het orgel in 2024 uit voorzorg werd gestut. Bij de renovatie bleek dat er geen noemenswaardige schade was die herleidbaar was tot groundbeweging. Bij de rondleidingen die Addy in het aardbevingsgebied doet, is deze kerk, samen met die van het nabije Westeremden één van de karakteristieke locaties die worden bezocht.

Tijdens het gesprek blijkt dat

Addy een behoorlijke kennis van de streek(geschiedenis), monumenten en erfgoed heeft. Een studie geschiedenis leidde uiteindelijk niet tot docentschap, maar een KPN-functie waar hij trainingen gaf bij het *facilitair contact center*. Orgels zijn hem niet vreemd: zijn stiefvader was organist in de hervormde kerk van het Drentse Anloo. Zelf houdt hij van barokmuziek, met

Arcangelo Corelli als lievelingscomponist. Tijdens vakanties staan vaak enkele kerkbezoeken op het programma, zoals de afgelopen zomer in of bij het Italiaanse Genua.

'SPECIALS ZAAKBEGELEIDER'

Inmiddels is Addy alweer acht jaar werkzaam bij het IMG, samen met vier collega's als het team 'specials zaakbegeleider'. Zij begeleiden de casus vanaf de schademelding, tot en met het opstellen van een adviesrapport. De rapportage wordt opgemaakt door een onafhankelijk deskundige. Daarbij kan het gaan om het uitkeren van een schadebedrag, of een 'zienswijze' (een geschil met het IMG), of herstel door een eigen aannemer of een aannemer via het IMG. Mocht een aanvrager na afhandeling van een zienswijze alsnog een geschil aangaan met het IMG, dan kan het traject 'bezwaar' gekozen worden. In dat geval spelen de zaakbegeleiders geen rol meer, maar volgt afhandeling door een jurist.

Aanvankelijk ging het om een 'behepbare' (overzichtelijke) opdracht, maar gaandeweg groeiden inzicht en de afhandelopties. De

parlementaire enquête mijnbouw (2024) leidde tot een koerswijziging: de afhandeling moest milder, menselijker en makkelijker worden. Dat leidde eerst tot het 'pauzeren' van een groot aantal aanvragen om deze vervolgens onder flink verruimde mogelijkheden af te kunnen handelen.

Addy en zijn collega's werken hard om de daardoor ontstane achterstand in te halen. Intussen groeide de organisatie van het IMG naar 1.000 medewerkers. In 2019 startte het project voor de 'specials'. Behalve erfgoed en monumenten behoren daartoe ook boerderijen.

STICHTINGEN, GEMEENTES, PAROCHIES EN PARTICULIEREN

Bij kerken en erfgoed, bijvoorbeeld orgels, hebben de zaakbegeleiders te maken met organisaties, zoals de Stichting Groninger Kerken (SGK), kerkelijke gemeentes of parochies, maar soms ook particulieren. Met de SGK bestaan speciale afspraken, vastgelegd in een zogenaamd 'convenant' waardoor de schadeafhandeling soepeler verloopt.

Voorbeelden van zelfstandige kerkelijke gemeenten zijn

Noordwolde en Huizinge. Bij die laatstgenoemde was het orgel een bijzonder aandachtspunt: hoe dit bij de restauratiewerkzaamheden zo goed mogelijk te beschermen. Dat had nogal wat voeten in de aarde en resulteerde in een behoorlijke kostenpost. Er was daarbij geen sprake van aardbevingsschade aan het orgel; de bescherming ervan vergoedde het IMG als 'Bijkomende kosten'.

'ORGELS KUNNEN WEL TEGEN EEN STOOTJE'

Op de website van het IMG wordt gesteld dat 'orgels wel tegen een stootje kunnen'. Voor zover Addy bekend is er geen orgel dat daadwerkelijke aardbevingsschade heeft opgelopen. Wel zijn er bij herstellen restauratiewerkzaamheden allerlei beschermingsmaatregelen nodig, zoals het stofvrij inpakken, maar wel met ventilatie (filters) om het klimaat te beheersen.

In Zeerijp moest het orgel worden gestut en in de kerk van Oostwold (Oldambt) moesten netten worden gespannen ter bescherming van het orgel, kerkmeubilair en andere zaken door neervallend pleisterwerk. Het orgel, gesitueerd op een balkon, was relatief gemakkelijk in te pakken.

Recentelijk speelt de casus van de hervormde kerk te Onderdendam, waarbij het op een balkon steunende orgel scheef wegzakt. Die oude situatie wordt hersteld door het balkon zeer geleidelijk op te krikken.

Bijzonder is dat het vaststellen van de schade ingeval van grote en hoge kerken nogal moeilijk is, vooral wat bijvoorbeeld de gewelven betreft. Gebeurde dat in de Martinikerkerk in Groningen nog met een hoogwerker; in Uithuizen bood een *drone* uitkomst met goede resultaten.

ONTZORGING EN DERVING

In hoeverre ontzorgen de zaakbegeleiders voor de 'specials' wat betreft de hele papierwinkel degenen die schade claimen? Addy geeft aan dat zij het eerste gedeelte vanaf de aanvraag tot de rapportage begeleiden. Vervolgens is er het IMG voor de daadwerkelijke schadeafhandeling en dan nog eventueel het Samenwerkingsverband Noord Nederland (SNN) voor wat betreft subsidies voor verduurzaming.

De zaakbegeleiders voor *specials* kunnen de aanvragers attenderen op verschillende subsidiemogelijkheden, of verwijzen. De papierwinkel bij het traject met de zaakbegeleiders valt mee; daarna volgt de

praktische schadeafhandeling.

In verband met *Klankjuwelen* rijst de vraag of er ook schade is door derving: bijvoorbeeld orgelconcerten die niet door kunnen gaan en of kerken entree mislopen? Tot op heden heeft Addy daarover niets vernomen. Ingeval van de kerk van Oostwold had dat het geval kunnen zijn, maar die was toen ontoegankelijk vanwege Corona.

EMOTIES EN BEJEGENING

Ten slotte de vraag in hoeverre emoties een rol spelen bij dit alles: volgens Addy gaat het er in het algemeen vrij zakelijk aan toe. Monumenten en instrumenten vervullen echter wel een rol van

betekenis in de dorpsgemeenschap en daarbij spelen nog wel eens emoties. Als voorbeeld noemt hij de verkoop van de kerk van Woldendorp aan particulieren uit het Westen, die het gebouw tot verontwaardiging van de dorpeligen en omwonenden ogenschijnlijk laten verslonzen.

Het komt echter zelden voor dat zaakbegeleiders onvriendelijk worden bejegend. Bij de *specials* is het aantal incidenten over een periode van acht jaar op één hand te tellen. Het gaat dan veelal om mensen die het niet eens zijn met de hoogte van de schadevergoeding.

Het Hinsz-orgel van Zandeweer

Door: Peter Westerbrink | Beeld: Jelte Oosterhuis

In 1731 voltooide de orgelmaker Albertus Anthoni Hinsz een nieuw orgel in de kerk van Zandeweer. Het dorp ligt vlakbij Uithuizen, waar zich het bekende Arp Schnitger-orgel bevindt. Hinsz, afkomstig uit Hamburg, was in 1728 naar Groningen verhuisd, waar hij waarschijnlijk meteen aan de slag kon in de werkplaats van Frans Caspar Schnitger. Toen Schnitger in 1729 overleed, voltooide Hinsz in opdracht van diens weduwe het nieuwe Rugwerk van het orgel in de Groninger Martinikerk. Het orgel van Zandeweer is het eerste in een lange reeks van prachtige instrumenten waarvan het merendeel bewaard bleef en tot op de dag van vandaag getuigt van groot ambachtelijk en artistiek vakmanschap. In de provincie Groningen zijn het de orgels te Leens, Appingedam, Meeden, Midwolda en Uithuizermeeden, daarbuiten fraaie instrumenten in Kampen, Wassenaar, Harlingen, Bolsward en Roden. Het Zandeweester instrument telt zestien registers, gelijk verdeeld over Hoofd- en Rugwerk, het pijpwerk stamt deels nog uit de werkplaats van Frans Caspar Schnitger. De ornamentiek, ook van de vaste kastdelen en de beeldjes, vervaardigd door Caspar Struiwig, zijn van een ongekennde verfijning. Het geheel is een fraai specimen van de Lodewijk XIV-stijl.

RESTAURATIEPLAN

Enkele malen vonden ingrijpende wijzigingen plaats en werd het orgel aangepast aan de tijdgeest. Zo verving Geert Pieters Dik in 1853 drie vulstemmen van het Rugwerk door een Viola di Gamba 8 vt en een Carillon 3 st. In 1902 moesten de drie spaanbalgen plaatsmaken voor een magazijnbalg en werd de Quintadena 16 vt tot een Bourdon 16 vt vermaakt. Vanaf 1980 zijn er pogingen ondernomen het orgel voor verder verval te behoeden. Ook werden voorbereidingen getroffen voor een integrale restauratie. Adviseur Klaas Bolt stelde, samen met Stef Tuinstra, in 1984 een restauratieplan op. Omdat de benodigde geldmiddelen vooralsnog ver weg leken, werd deelherstel uitgevoerd waarbij uiteindelijk, door een samenloop van omstandigheden, drie orgelmakers betrokken werden. Mense Ruiter Orgelmakers maakte een nieuwe, opvallende tremulant, orgelmaker Albert de Graaf reconstrueerde in 1984 de Quinta en de Sexquialtera van het Rugpositief. Een jaar later voorzag Bernhardt Edskes namens de firma Metzler uit Zwitserland de Vox Humana (Hinsz) van nieuwe kelen en tongen. Hiermee werden de gebruiksmogelijkheden aanzienlijk vergroot.

MIDDENTONSTEMMING ALS VERRASSING

In 2004 werd de opdracht tot een integrale restauratie verleend aan Orgelmakerij Reil te Heerde. Adviseur was Stef Tuinstra. Op vrijdag 13 juni 2008 vond de feestelijke ingebruikname plaats. Gustav Leonhardt gaf een van de eerste concerten. Verrassend was de vaststelling, dat Hinsz het orgel in een (gemodificeerde) middentoonstemming had opgeleverd. Verrassend, omdat over de stemming van de vroege Hinsz-orgels tot nu toe weinig bekend was. Al met al heeft de restauratie van het Zandeweester orgel vanaf 2008 de 'orgeltongen' behoorlijk losgemaakt. Aan het toch al rijke orgelbezit

van de provincie Groningen, met het Duitse Ost-Friesland wel de 'Orgeltuin van Europa' genoemd, is in elk geval een opmerkelijk pareltje toegevoegd.

MIJN PERSOONLIJK VERHAAL MET HET ZANDEWEESTER ORGEL

In 1981 werd ik, samen met Teun Juk, benoemd tot organist in Zandeweer, als opvolger van Boelo Hefting, die vanaf 1936, dus 45 jaar, het orgel bespeeld had. Waarschijnlijk was ik de eerste vakorganist, want ook in Zandeweer bestond de lange traditie van de gecombineerde functie van schoolmeester en organist. Overigens is de eerste organist van het Hinsz-orgel bekend: Hero Ipes. Hij was van 1721-1763 schoolmeester in Zandeweer. In 1744 keurde hij samen met de organist van de Groninger Martinikerk, het nieuwe Hinsz-orgel in Appingedam. Ipes moet als orgeldeskundige dus een bepaald aanzien hebben gehad.

In 1981 trof ik een orgel aan met prachtige fluit- en prestantregisters maar ontdekte van zijn vulstemmen, met een neuzelende doorslaande Trompet en een nogal mysterieus klinkende Vox Humana. De onderhuidse schoonheid was onmiskenbaar en het gevoel is altijd gebleven met

een zeldzaam mooi orgel van doen te hebben. Een orgel, dat het verdiende, gerehabiliteerd te worden als een van de meest karakteristieke instrumenten in het oeuvre van Hinsz. Om het Zandeweester orgel onder een bredere aandacht te brengen, was er van 1981-1989 jaarlijks een goed bezochte concertserie, met gemiddeld vijftig tot zestig bezoekers. Recensies in het Nieuwsblad van het Noorden droegen hieraan bij, evenals in 1988 een mooi artikel van Jan Jongepier in Het Orgel.

STICHTING RESTAURATIE EN PROMOTIE HINSZ ORGEL ZANDEWEER

Hoewel er in 1984 en 1985 dus enkele essentiële verbeteringen aan het orgel gerealiseerd konden worden, was er geen enkel perspectief op een volledige restauratie. In 1990 maakte ik mede daarom de overstap naar de Arp Schnitger-orgels in Noordbroek en de Akerk in Groningen: nieuwe uitdagingen, nieuwe kansen. Ondertussen raakte het Zandeweester orgel bijkans onbespeelbaar. Door het toetreden in 2004 tot de 'Stichting Restauratie en Promotie Hinsz Orgel Zandeweer', ten einde de restauratie te begeleiden, raakte ik voor de tweede keer intensief betrokken bij het wel en wee van het Zandeweester orgel.

De restauratie door Reil heeft een herboren instrument opgeleverd en is een van de meest geslaagde restauraties van de laatste jaren in Groningerland. Wel waren er direct kritische vragen en bedenkingen vanuit de vakwereld, bijvoorbeeld het ontbreken van het register Fluit 4 vt en de plaatsing van de balgen op de gewelven (in plaats van naast het orgel). Maar ook het orgel van Hinsz' leermeester Otto Dittrich Richborn uit 1721 in de Hamburger Pauli-Kirche had geen enkele Fluit 4vt. En waarom zou het register Calcant nodig geweest zijn, als de balgentreder vlak naast de organist zijn diensten verrichtte? Zeker verrassend was de 'ontdekking' van de middentoonstemming en de daaraan gekoppelde conclusie dat het Hinsz-orgel van Leens hoogstwaarschijnlijk ook deze stemming kreeg.

Het Hinsz-orgel openbaart zich als een volstrekt eigenzinnig en tegelijk ook heel sensibel instrument. Het geeft zijn 'geheimen' niet zomaar prijs en er kan geen sprake zijn van een vrijblijvend 'gesprek' tussen bespeler en instrument. De lastige speelaard met een nogal verschillende aanslag van beide werken (originele Hinsz-mechaniek) draagt daartoe bij. Degene, voor wie dit alles geen probleem is, wordt rijk

beloond met pure klankschoonheid, waarbij een rijk spectrum aan 'affecten' gerealiseerd kan worden. De middentoonstemming draagt wezenlijk bij aan rust en ontspanning in de klank.

ZONDAGMIDDAGCONCERTEN

Vanaf 2008 organiseert de plaatselijke orgelcommissie jaarlijks een of twee concerten op de zondagmiddag. Ook zijn twee solocd's uitgebracht en doet het orgel mee aan de Orgeldag Noord-Nederland. Tegen een geringe vergoeding kan het bespeeld worden en een selecte groep organisten maakt hier maar wat graag gebruik van. De belangstelling voor de concerten valt echter nogal tegen en heeft nooit weer het oude niveau van voor de restauratie gehaald. Natuurlijk is dit niet uniek voor Zandweer maar het heeft de orgelcommissie wel doen besluiten dit jaar voorlopig voor het laatst concerten te organiseren. De onzekere toekomst van de kerkelijke gemeente heeft hierbij zeker een rol gespeeld. Momenteel wordt bekeken of de kerk kan worden overgedragen aan Stichting Groninger Kerken.

Concerten:

- 31 mei Vincent van Laar
- 6 september Peter Westerbrink

Thuis in het Kerkhuis: in gesprek met organist Sietze de Vries

Door: Johan van Dijk | Beeld: Jelte Oosterhuis

Een kerkgebouw dat een tweede leven krijgt als woonhuis is anno 2026 geen uitzondering meer. In de provincie Groningen zijn er meerdere voorbeelden van te vinden. Maar een voormalige kerk die woonhuis wordt én waar meer dan voorheen oude muziek klinkt is vrij uitzonderlijk. Het Kerkhuis van musicus Sietze de Vries (1973) en zijn gezin in Niezijl is wellicht uniek. De bevlogen organist vertelt er graag over.

KERKEN IN NIEZIJL

Het kleine dorpje Niezijl, midden in het Westerkwartier gelegen aan de Friesestraatweg tussen Noordhorn en Grijskerk, telt niet minder dan drie kerkgebouwen. 'Hoewel je het niet zou vermoeden, was Niezijl vroeger een belangrijk dorp in deze regio' vertelt Sietze aan de grote tafel die midden in de voormalige kerkzaal van zijn Kerkhuis staat. De houtkachel verspreidt onder-tussen een aangename warmte, dit vast ter voorbereiding van de maandelijkse vesper die in de avond hier plaats gaat vinden. Naast alle muziekinstrumenten verhogen de geschilderde kerkinterieurs van Henk Helmantel aan de noordwand de sfeer nog meer. 'De voormalige Nederlands Hervormde Kerk uit 1661 is tegenwoordig eigendom van de Groninger Kerken en is niet meer als kerk in gebruik. De voormalige gereformeerde kerk aan de westkant van het dorp, een gebouw uit de jaren vijftig, is ook een woonhuis geworden' legt de musicus uit. De familie De Vries bewoont de meest oostelijke van de drie kerkgebou-

wen, een gebouw dat rond 1850 gebouwd is als Gereformeerde Kerk en later als Gereformeerde Kerk vrijgemaakt werd gebruikt. Sietze zijn religieuze wortels liggen binnen dit kerkgenootschap en hij woonde hier vroeger geregeld kerkdiensten bij met zijn grootouders. Ooit was zijn vader hier ook organist 'Die kon met zijn orgelspel van drie akkoor-

den een dienst begeleiden' grapt Sietze.

VAN KERK NAAR KERKHUIS

Wonen in een kerk is tegenwoordig niet meer uitzonderlijk, maar dat er een heel orgelpark is ontstaan is wel uniek, zeker in combinatie met een woonhuis. 'Ik ben wellicht de gekste organist van Nederland,

of misschien van de wereld' merkt Sietze met een kwinkslag op over de residentie van hem, zijn echtgenote Sonja en hun kinderen Hannah en Daniël.

Sietze studeerde orgel aan de conservatoria in Groningen en Den Haag en ontmoette via de muziek zijn latere echtgenote. Hij en Sonja, afkomstig uit Zuid-Afrika en van origine ook organist, waren pas getrouwd en gesetteld in een leuk verbouwd huisje in Noordhorn, toen de kerkenraad van de Gereformeerde Kerk vrijgemaakt contact zocht. Ze vroegen of de organist na de sluiting van het kerkgebouw in 2009 belangstelling had voor het orgel. Maar de kerk kopen was ook een optie! 'Een kans als deze doet zich maar één keer in je leven voor. En aangezien ik redelijk handig ben

durfde ik dit avontuur aan. Ik gaf wel aan dat het financieel voor een musicus als ik een uitdaging zou worden. Ik gaf orgelles, speelde kerkdiensten en af en toe gaf ik een concert. Niet echt een vetpot! De kerkenraad en de familie De Vries kwamen echter snel tot financiële overeenstemming en daarmee kwam het jonge echtpaar in Niezijl terecht. Een geluk was dat er in 1994 nieuwe bijgebouwen waren gebouwd. Deze werden tot woonruimtes omgetoverd: 'Van een invalidentoilet kun je vrij eenvoudig een badkamer maken.' De voormalige kerkzaal werd eerst als bouwplaats en materialenopslag gebruikt. Toen het woongedeelte klaar was, is Sietze begonnen met de aanpak van het centrale gedeelte van wat hij met trots het Kerkhuis noemt.

DE INSTRUMENTEN

De term orgelpark doet het Kerkhuis eigenlijk tekort, want naast de orgels zijn er ook de nodige andere instrumenten te vinden. Een reconstructie van een clavicymbel (een staand klavecimbel) gemaakt door wijlen orgelbouwer Bernhardt Edskes is een van de meest bijzondere instrumenten, maar eigenlijk is elk instrument in de ruimte uniek. Prominent is het orgel waar het ooit allemaal om begon. Het oorspronkelijke kerkorgel is in 1906 gebouwd door Marten Eertman uit Noordwolde. 'Qua stijl en uitstraling ziet het eruit als een Renaissance-orgel in de Groninger traditie, maar dat was het qua geluid zeker niet' vertelt Sietze. Ondertussen is het orgel echter uitgebreid tot 22 registers

en hoopt Sietze dat het over niet al te lange tijd klaar is. Tegen de wand onder het grote orgel staan twee harmoniums. Aan de andere kant van de ruimte zijn drie andere orgels te vinden. Eén daarvan was een zelfbouwproject van een luchtvaartingenieur die op Schiphol werkte. Met hulp van velen, waaronder orgelbouwer Sander Booij, heeft Sietze dit instrument uitgebreid tot een echt barokorgel. Enkele meters verder staat een Engels orgel met een uitgesproken romantisch karakter en de karakteristieke geschilderde frontpijpen. Moeiteloos switcht Sietze van stijl als hij op de orgels een kleine demonstratie geeft.

MEESTER VAN DE IMPROVISATIE
Sietze de Vries is een veelzijdige musicus met een uitgesproken mening die hij toch op bescheiden wijze weet uit te spreken. Hij mag gerust een meester van de improvisatie worden genoemd. Bij de demonstratie van de orgels is dit gelijk te horen. 'Improvisatie is ontzettend belangrijk en neemt ook een belangrijk deel in van de lessen die ik geef. Eigenlijk zou je binnen het muziekonderwijs moeten beginnen met improviseren en pas later noten moeten leren lezen. Als kind leer je een taal toch ook eerst spre-

ken voor je leert lezen en schrijven?' licht Sietze toe. De veelzijdigheid van de organist is onder andere te beluisteren bij de vele concerten die hij in binnen- en buitenland geeft, bij kerkdiensten op zondag in de Martinkerk in Groningen ('Op het Groene Monster, zoals ik het orgel noem. Naar mijn idee het mooiste orgel ter wereld.') of tijdens de maandelijkse vespers in het Kerkhuis in Niezijl. De overige tijd besteedt Sietze aan het lesgeven, voornamelijk aan het Prins Claus Conservatorium in Groningen.

Voor meer informatie zie: www.sietzedevries.nl

Orgelbouwnieuws in 2026-2027

Door: Stef Tuinstra

In de komende jaren zullen naar verwachting weer enkele Groningse orgels worden gerestaureerd. Het is de moeite waard hier alvast melding van te maken omdat het gaat om bijzondere projecten bij eveneens bijzondere orgels die nog relatief weinig bekendheid genieten.

DORPSKERK HORNHUIZEN EN EENUM

Van één orgel is de restauratie momenteel in uitvoering, die van de dorpskerk van Hornhuizen. Het is een klein orgel met 7 registers en 1 klavier met aangehangen pedaal waarin relatief veel 18de eeuwse pijpwerk bewaard is. De orgelmakers Elbertse & Van Vulpen uit Utrecht restaureren het orgel. Ook het onderhoudswerk in Eenum is momenteel gaande en wordt uitgevoerd door Orgelmakerij Reil.

STEDUM, SPIJK, EENRUM, BOURTANGEVESTINGKERK, ZEERIJP EN PEIZE

Verder worden er plannen gemaakt voor zes andere belangrijke Groningse orgels die alle herstel behoeven, variërend van grootonderhoud tot een complete restauratie. Het gaat om de instrumenten te Stedum, Spijk, Eenum Bourtange-

Vestingkerk, Zeerijp en, weliswaar net even over de provinciegrens in Drenthe maar toch een Gronings orgel, dat van Peize.

De kerken van Hornhuizen, Spijk, Eenum, Eenrum en Zeerijp zijn eigendom van de Stichting Groninger Kerken. De andere kerken zijn in het bezit van de kerkelijke gemeente ter plaatse maar worden inmiddels wel geassisteerd door een flankerende stichting die de begeleiding van het restauratieproces namens de eigenaar uitvoert.

Bij Zeerijp is Jaap Jan Steensma als orgeladviseur betrokken en Natascha Reich adviseert bij Hornhuizen. Bij Eenum is geen adviseur betrokken omdat het werk van beperkte omvang is. Bij de overige van deze orgels is ondergetekende orgeladviseur. Inmiddels is bekend dat de Gronings-Brabantse firma Mense Ruiters & Van Rossum Orgelmakers de orgels van Spijk, Peize en Bourtange gaat restaureren. In Stedum zal te zijner tijd nog een offerteronde plaatsvinden.

PLANMODELLEN

De plandiscussie bij de orgels van zowel Stedum als Eenum is heel interessant omdat er meer planmodellen met meer of minder ambitie mogelijk zijn om na te streven. Voor beide orgels zijn daarom vijf uitgewerkte planmodellen A t/m E gemaakt, variërend van een volledig herstel van de oorspronkelijke technische toestand en kleurstelling (in Eenum dan met behoud van het verbouwwerk van 1874) (plan A) tot aan grootonderhoud, i.c. herstel van de bestaande situatie (plan E). Daarbij zijn door de adviseur tevens financieringsplannen gemaakt die de haalbaarheid in beeld brengen.

LOHMANORGEL BARTHOLOMEUSKERK STEDUM

In Stedum is dit planproces inmiddels zover gevorderd dat er in het kader van een pré-vergunning aanvraag bij de Gemeente Eemsdelta een, in dit stadium nog vrijblijvende, discussie

komt met de Gemeente als vergunningverlener, de Provincie (Libau) en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Aan de hand van het resultaat daarvan zal het definitieve plan verder worden uitgewerkt en vervolgens officieel worden ingediend. In Stedum wordt inmiddels ook een Comité van Aanbeveling geformeerd waarbij inmiddels al enkele personen met klinkende namen hebben toegezegd daarin zitting te willen nemen. In Stedum streven zowel de eigenaar als de Stichting Vrienden van de Bartholomeüskerk Stedum (SVBS) er naar om het Lohmanorgel integraal terug te brengen inclusief kleurherstel en reconstructie van de windvoorziening en 55% van het pijpwerk (plan A). Plan B is plan A maar dan zonder kleurherstel; plan C is plan B maar dan met behoud van de huidige windvoorziening, plan D is herstel van de situatie-1939 met behoud van alle huidige pijpwerk en plan E is herstel van de huidige staat. Bij plan A is het de ambitie om 'Het Verhaal van Groningen' voor zowel kerk als orgel nieuw leven in te blazen. Dit zowel vanwege het grote belang van zowel de fraaie monumen-

tale kerk met haar interieur en het in Nederland unieke Dirk Lohman orgel (het enige dat nog van hem in ons land overgebleven is) als de nauwe banden met de bewoners van de eertijds beroemde borg Nittersum (in 1818 helaas afgebroken) en hun prachtige nalatenschap in de kerk. Op de website van de SVBS kan een uitgebreide plannotitie van de adviseur gedownload worden die de opinie basis vormt voor het bovengenoemde gesprek.

Nadere informatie is te vinden op de diverse websites waarnaar hierbij wordt verwezen:

hervgembourtange.nl
kerkeenrum.nl/algemeen
kerkhornhuizen.nl/algemeen
groningerkerken.wordpress.com/2026/01/28/van-huis-naar-kerkorgel/schnitgerorgelpeize.com
Kerk Spijk | Algemene informatie
bartholomeuskerkstedum.nl
kerkzeerijp.nl/algemeen

Orgel Bartholomeüskerk Stedum; foto: Stef Tuinstra

Harm Dieder Kirschner

Orgelbaumeister, Restaurator im Handwerk

Hauptstr. 24
D-26826 Weener-Stapelmoor

Tel. 06-22909479 / +49-4951-1095
E-Mail info@Orgelmakerij.de / Kirschner@Orgelbauwerkstatt.de

Die Orgeln am Deich

Boek staat op 10 oktober centraal tijdens donateursdag Stichting Groningen Orgelland

Dit is de titel van een indrukwekkend boek in twee delen, geschreven door Professor Konrad Küster uit Duitsland. Hij is musicoloog en hoogleraar aan de universiteit van Freiburg. Hij heeft vele publicaties op zijn naam staan, onder andere over de 'jonge Bach' en over Mozart, maar gaandeweg heeft hij zich gespecialiseerd in en toegelegd op de ontwikkeling van de orgelbouw en de orgelmuziek in het noordelijk kustgebied.

Kerken, kerkinterieurs, orgels, orgelbouw en orgelmuziek in en rond de Waddenzee en de Noordzee

Daar zit een idee achter: door de vruchtbare bodem ontwikkelden de bewoners van dat gebied een zekere welstand. En vroom als ze waren besteedden ze die welvaart ook (sommigen zeggen vooral) aan kerken, kerkinterieurs en daarmee ook aan orgels. Een prikkelende gedachte, die Küster heeft uitgewerkt in een indrukwekkende studie. Het boek *Die Orgeln am Deich* bestaat uit twee omvangrijke delen van ieder zo'n 750 bladzijden en gaat over kerken, kerkinterieurs, orgels, orgelbouw en orgelmuziek in de gebieden rond de Waddenzee en de Noordzee in Denemarken, Noord-Duitsland en Nederland. De provincies Groningen en Friesland spelen een belangrijke rol in het boek, in samenhang met de overige gebieden, want er waren veel onderlinge contacten en relaties.

De ontwikkeling van kerkmuziek en de rol van het orgel

Het is een fascinerende zoektocht geworden, waarbij Küster veel bronnen bij elkaar heeft gebracht. Hij gaat onder meer in op de vraag: hoe ontwikkelde zich de orgelbouw vanaf de Middeleeuwen tot aan de 19^e eeuw, wat werd er gespeeld, hoe ontwikkelde zich de gemeentezangbegeleiding? Het boek biedt een veelvoud aan feiten, zienswijzen en opvattingen over de ontwikkeling van de kerkmuziek en speciaal de rol van het orgel hierin. Voor iedereen die belangstelling heeft voor de genoemde onderwerpen is dit een standaardwerk.

Donateursdag

Op 10 oktober 2026 zal het boek onderwerp zijn van de jaarlijkse donateursdag van de Stichting Groningen Orgelland. Professor Konrad Küster zal een inleiding verzorgen en Vincent van Laar speelt composities van Noord-Duitse componisten die werkzaam waren in het noordelijk kustgebied. De donateursdag wordt gehouden in de Dorpskerk van Zuidhorn.

Het boek *Die Orgel am Deich* is te bestellen op de website <https://schnell-und-steiner.de/produkt/die-orgeln-am-deich/> en is op die site ook als (gratis) PDF document te downloaden. Het boek bevat ook een samenvatting in het Nederlands.

Hans Beek

Overzicht orgelactiviteiten 2026

Onder voorbehoud van wijzigingen, kijk voor actuele informatie op www.erfgoednieuws.nl

Datum	Naam evenement	Organist	Locatie	Plaats	Aanvangstijd	Eindtijd
Maart						
21/03/26	Bachnachtconcert	Reitze Smits	Pelstergasthuiskerk	Groningen	21:30	
29/03/26	Passieconcert VE Het Hoge Land	Vincent Hensen	Magnuskerk	Bellingwolde	16:00	
April						
6/04/26	Paasconcert	Tymen Jan Bronda	Mariakerk	Uithuizermeeden	20:00	
16/04/26	Tunder en Buxtehude	Leo van Doeselaar	Martinikerk Groningen	Groningen	20:00	
26/04/26	Koningsnachtconcert	Willeke Smits	Lutherse kerk	Groningen	20:00	
Mei						
2/05/26	Orgeldemonstratie	Hans Nomen	Sebastiaankerk	Warffum	13:00	16:00
9/05/26	Orgelag Noord-Nederland	Divers	Petruskerk	Leens	10:00	16:00
9/05/26	Orgelconcert	Rien Donkersloot	Petruskerk	Leens	17:00	18:00
10/05/26	Orgelconcert	Toon Hagen	Nicolaïkerk	Appingedam	15:30	
16/05/26	Orgelconcert	Gert van Hoef	Magnuskerk	Bellingwolde	19:30	
16/05/26	Orgelconcert	Peter Westerbrink	FARMSUMER KERK	Farmsum	20:00	
16/05/26	Orgelconcert	Laurens de Man	Petruskerk	Leens	20:00	21:30
17/05/26	Voorjaarsconcert	Henk de Vries	Jacobuskerk	Zeerijp	16:00	
23/05/26	Orgelconcert	Wibren Jonkers	Petruskerk	Leens	20:00	21:30
29/05/26	Orgelconcert	Albert Driessen	Dorpskerk	Usquert	20:00	
30/05/26	Orgelconcert	Matthias Havinga	Petruskerk	Leens	20:00	21:30
31/05/26	Orgelconcert	Vincent van Laar	Dorpskerk	Zandeweer	15:30	
Juni						
6/06/26	Orgelexcursie SGO	Sjoerd Ruisch	Sint-Willibrorduskerk	Kloosterburen	10:30	15:30
6/06/26	Inloop-orgelconcert	Kees Kugel	Liudgerkerk	Garnwerd	16:00	17:00
6/06/26	Orgelconcert	Ijsbrand ter Haar	Petruskerk	Leens	20:00	21:30
6/06/26	Duo concert	Wolfgang Kläsener en Tymen Jan Bronda	Lutherse kerk	Groningen	20:00	
7/06/26	Orgelconcert	Vincent Hensen	Nicolaïkerk	Appingedam	15:30	
7/06/26	Tunder en Buxtehude	Leonore Lub	Akerk	Groningen	15:30	
13/06/26	Concert en lezing	Leon Berben	Jacobskerk	Zeerijp	15:30	
13/06/26	Open Torendag met inloopconcert	Orgelstudent	Sebastianuskerk	Noordwolde Gn	16:00	
13/06/26	Inloop-orgelconcert	Ties Wildeboer	Liudgerkerk	Garnwerd	16:00	17:00
13/06/26	Orgelconcert	Maurits Bunt	Petruskerk	Leens	20:00	21:30
14/06/26	Muziek & Monument	Ludolf Heikens	Dorpskerk	Midwolda	12:00	17:30
14/06/26	Orgelconcert	Leonore Lub	Magnuskerk	Bellingwolde	16:00	
20/06/26	Inloop-orgelconcert	Rolf Wassens	Liudgerkerk	Garnwerd	16:00	17:00
20/06/26	Kerk en Borg Uithuizen	Manuel Tomadin en Luca Sartore	Jacobikerk en Menkemaborg	Uithuizen	16:00	
20/06/26	Orgelconcert	Sander van den Houten	FARMSUMER KERK	Farmsum	20:00	
20/06/26	Orgelconcert	Evan Bogerd	Petruskerk	Leens	20:00	21:30
21/06/26	Midzomernachtconcert	Jelte Hulzebos	Lutherse kerk	Groningen	21:30	
27/06/26	Inloop-orgelconcert	Albert Viersen	Liudgerkerk	Garnwerd	16:00	17:00
27/06/26	Marktconcert	Jaime González-Sierra	Jacobikerk	Uithuizen	16:00	16:45
27/06/26	Orgelconcert	Leo van Doeselaar	Petruskerk	Leens	20:00	21:30
Juli						
1/07/26	Orgelconcert	Leo van Doeselaar	Martinikerk Groningen	Groningen	20:00	
3/07/26	Zomeravondconcert	Peter Westerbrink	Pancratiuskerk	Godlinze	19:30	
4/07/26	Wandelconcert	Tymen Jan Bronda en Robert Koolstra	Pelstergasthuiskerk	Groningen	13:30	
4/07/26	Inloop-orgelconcert	Renneke	Liudgerkerk	Garnwerd	16:00	

Orgelcommissies in Groningen

Appingedam

Stichting Concerten Nicolaïkerk
Nicolaïkerk
Wim Havinga
Julianaweg 13, 9901 CN Appingedam
E: wimhavinga5@gmail.com
T: 06-13987155

Appingedam

Stichting Orgeldelta
Diverse kerken in de gemeente Eemsdelta
Wim Havinga
Julianaweg 13, 9901 CN Appingedam
E: wimhavinga5@gmail.com
T: 06-13987155

Farmsum

Stichting Lohmanorgel Farmsum
Farmsumer kerk
L.H. (Bert) Veentjer
Op de Wierde 1,9936 CK Farmsum
E: lhveentjer@aelis.nl
T: 0596 614615

Leens

Stichting Hinszorgel Leens
Petruskerk
Dida Noordhof, secretaris
Zr. Westerhofstraat 8, Leens
E: info@hinszorgelleens.nl
T: 06-29524240

Uithuizen

Stichting Arp Schnitgerorgel Uithuizen
Jacobikerk
Bouwe Luurtsema
Secretariaat: Boukemahof 4
9981 MA Uithuizen
T: +31 (0)595 433 306 M: +31(0)6-5179 4730
E: secretaris@arpschnitgerorgeluthuizen.nl
W: www.arpschnitgerorgeluthuizen.nl Appingedam

IMOCG2026

zo 2 t/m za 8 augustus

OPENINGSCONCERT

Zo 2 augustus, 15.00 uur
Martinikerk

Erwin Wiersinga
m.m.v. een projectkoor o.l.v. Oscar Rodriguez

FINALE IMOCG

Za 8 augustus, 20.00 uur
Martinikerk

Twaalf jonge, talentvolle organisten uit de hele wereld komen naar Groningen om zich met elkaar te meten op de monumentale orgels van de stad. Het concours biedt een rijk muzikaal programma met drie competitierondes, masterclasses, een excursie en concerten door internationaal gerenommeerde organisten. Publiek is bij alle onderdelen van harte welkom.

JURY

Leo van Doeselaar (Nederland)
Rie Hiroe (Japan)
Jeremy Joseph (Oostenrijk)
Juan Maria Pedrero (Spanje)
Wolfgang Zerer (Duitsland)

DE ORGELS

Groningen Akerk
Martinikerk koororgel
Martinikerk hoofdorgel
Appingedam Nicolaïkerk

INFORMATIE EN TICKETS

www.imocg.nl

Georganiseerd door Stichting Groningen Orgelstad

Zonnewende concert

Jacobikerk 16.00 uur
Uithuizen 20 juni '26

Organisten Manuel Tomadin en Luca Sartore (Italië)

Gevolgd door een Warm Buffet

Aansluitend concert in de grote zaal van de Menkemaborg

Aanmelden verplicht via
www.arpschnitgerorgeluthuizen.nl

Marktconcerten in de Jacobikerk

- 27 juni 16.00u Jaime González-Sierra (Spanje)
- 4 juli 16.00u Benjamin Krause (Duitsland)
- 11 juli 16.00u Annemiek Zeldenrust (Nederland)
- 18 juli 14.00-15.00u Márton Lénart (kabinetorgel) en Csenge Pozsonyi (viool) (Hongarije)
Grote zaal Menkemaborg (gratis, wel normale entree borg)
- 18 juli 16.00u Márton Lénart (orgel) en Csenge Pozsonyi (viool) (Hongarije)
- 25 juli 16.00u Tobias Groeneveld (winnaar SGO concours 2025) (Nederland)
- 24 oktober SGO orgelconcours

www.arpschnitgerorgeluthuizen.nl

www.menkemaborg.nl

STICHTING GRONINGEN ORGELLAND

1-DAAGSE-EXCURSIE

Op zaterdag 6 juni organiseert de Stichting Groningen Orgelland haar jaarlijkse 1-daagse-excursie. Deze keer gaat de excursie naar drie orgels uit het Rooms-Katholieke erfgoed van de provincie. Sjoerd Ruisch zal de orgels presenteren door middel van klankdemonstraties en literatuurspel. Ook is het mogelijk om de speeltafels te bezichtigen.

Het programma is als volgt:

10.30 uur: Sint-Willibrorduskerk Kloosterburen
(ontvangst met koffie en thee)

11:45 uur: Lunch bij Café-Restaurant Willibrord in Kloosterburen

12:45 uur: Sint-Bonifatiuskerk Wehe-den Hoorn

14.30 uur: Sint-Jozefkathedraal Groningen

Opgave en inlichtingen:
Rudi Diekstra
diekstrar@gmail.com

Kosten: 40 euro (35 euro voor donateurs SGO)
De kosten zijn inclusief lunch en programmaboekje

Deelname met eigen vervoer

